

B.6. BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ

Dle vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj č.398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb ze dne 5. listopadu 2009 jsou osoby s omezenou schopností pohybu a orientace:

- o osoby s pohybovým postižením
- o osoby se zrakovým postižením
- o osoby se sluchovým postižením
- o osoby s mentálním postižením
- o osoby pokročilého věku
- o těhotné ženy
- o osoby doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do tří let

Vyhláška MMR č.398/2009 Sb. se vztahuje na tyto typy staveb nebo části staveb:

- o **stavby pozemních komunikací a veřejného prostranství**
- o stavby občanského vybavení v částech určených pro užívání veřejností
- o společné prostory a domovní vybavení bytových domů obsahujících více než 3 byty, upravitelného bytu nebo bytu zvláštního určení
- o stavby pro výkon práce celkově 25 a více osob, pokud provoz v těchto stavbách umožňuje zaměstnávat osoby se zdravotním postižením nebo stavby pro výkon práce osob s těžkým zdravotním postižením

Bezbariérové užívání stavby musí být zajištěno po celou dobu její životnosti. Při odstranění stavby nebo změně dopravního značení musí být provedeny také příslušné změny pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace, zejména musí být provedeny příslušné změny v hmatových prvcích a akustickém vedení a informacích pro osoby se zrakovým postižením.

Základní prvky bezbariérového užívání staveb

Základní prvky bezbariérového užívání staveb vyjadřují **elementární principy a systémové zásady** na užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace.

1. ŘEŠENÍ PRO OSOBY S OMEZENOU SCHOPNOSTÍ POHYBU

Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu **vychází jak z dispozic, možností a potřeb** osob na vozíku a osob s dětským kočárkem, tak z dispozic a možností osob používajících berle, hole, chodítka nebo jiné pomůcky pro chůzi, těhotných žen a osob doprovázejících děti do tří let.

Všeobecné zásady pro navrhování:

- o **výškové rozdíly** pochozích ploch **max. 20mm**
- o **povrch pochozích ploch** musí být **rovný, pevný a upravený proti skluzu**
- o **nášlapná vrstva** musí mít **součinitel smykového tření min. 0,5**
- o **nášlapná vrstva ve sklonu** musí mít **součinitel smykového tření min. $0,5 + \tan \alpha$** (α je úhel sklonu ve směru chůze)
- o pokud se pro pochozí plochu použije **rošt**, musí mít **velikost mezery ve směru chůze max. 15mm**

2. ŘEŠENÍ PRO OSOBY S OMEZENOU SCHOPNOSTÍ ORIENTACE – OSOBY SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Za osoby se zrakovým postižením se pokládají osoby nevidomé a slabozraké. Při navrhování prostředí pro osoby se zrakovým handicapem je třeba vycházet nejen z dispozic (fyzická zdatnost, celkový zdravotní stav, psychická kondice, pozornost, rychlost) a potřeb těchto osob, ale také z jasně stanovených zásad, které si v rámci sociální rehabilitace osoby se zrakovým postižením vštěpují při nácviku samostatného a bezpečného pohybu a orientace.

K pohybu pomocí bílé hole slouží vodící linie a varovné pásy. Komunikace pro pěší musí být řešeny tak, aby byla důsledně dodržena vodící linie pro zrakově postižené osoby. Vodící linie je součástí prostředí nebo stavby a

B.6. BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ

sloužící k orientaci osob nevidomých a slabozrakých při pohybu v interiéru i exteriéru. Do průchozího prostoru podél vodící linie se neumísťují žádné předměty; vodící linie jsou přirozené a umělé. Přednostně se provádí přirozená vodící linie.

Přirozená vodící linie

Přirozenou vodící linii tvoří přirozené součásti prostředí, jsou to:

- stěny domů
- podezdívky plotů
- obrubníky např. trávníků vyšší než 60mm
- zábradlí se zárazkou pro bílou hůl nebo jiné kompaktní prvky šířky min. 400mm a výšky min. 300mm (např. truhlíky)
- mimo zastavěné území obce může v odůvodněných případech tuto linii tvořit samotný okraj komunikace bez obrubníku směrem k vegetaci
- přirozenou vodící linií není obrubník chodníku směrem do vozovky

Přerušit přirozenou vodící linii lze nejvýše na vzdálenost 8000mm mezi jednotlivými částmi přirozeného hmatného vedení (např. fasády domů). Délka jednotlivých částí přirozeného hmatného vedení musí být min. 1500mm, u změn dokončených staveb lze v odůvodněných případech tuto hodnotu snížit až na 1000mm. Přerušení přirozené vodící linie v délce větší než 8000mm musí být doplněno vodící linií umělou.

Umělá vodící linie

Umělá vodící linie je speciálně vytvořená součást stavby sloužící k orientaci osob se zrakovým postižením při pohybu v interiéru nebo exteriéru. Umělou vodící linii tvoří podélné drážky a její šířka je v interiéru min. 300mm a v exteriéru 400mm. Změny směru a odbočky se zřizují jen v nezbytné míře a přednostně v pravém úhlu. Odbočení musí být vyznačeno přerušením vodící linie hladkou plochou v délce odpovídající šířce vodící linie. V oboustranné vzdálenosti min. 800mm od osy umělé vodící linie nesmí být žádné překážky. Umělá vodící linie musí navazovat na přirozenou vodící linii.

ZVLÁŠTNÍ FORMY UMĚLÉ VODÍCÍ LINIE

- signální pás
- vodící pás přechodu
- varovný pás
- hmatný pás
- varovný pás na speciální dráze
- vodící linie s funkcí varovného pásu

SIGNÁLNÍ PÁS

- označuje místo odbočení z vodící linie k orientačně důležitému místu (určuje přístup
- k přechodu pro chodce, k železničnímu přejezdu atd. a současně určuje směr přecházení)
- označuje přístup k místu nástupu do vozidel veřejné dopravy
- označuje přístup ke schodům do podchodu
- označuje přístup na lávku
- určuje okraj obytné a pěší zóny
- neurčuje přístup k jednotlivým institucím
- šířka 800 - 1000mm
- délka směrového vedení signálního pásu min. 1500mm (u změn dokončených staveb lze v odůvodněných případech délku snížit až na 1000mm)
- povrch musí mít nezaměnitelnou strukturu a charakter povrchu odlišující se od okolí a musí být vnímatelný bílou holí a nášlapem
- povrch plochy do vzdálenosti min. 250mm od tohoto pásu musí být rovinný při dodržení požadavku na protiskluzné vlastnosti a musí být vůči signálnímu pásu vizuálně kontrastní (od požadavku na vizuální kontrast lze ustoupit v památkových zónách a rezervacích, v souběhu chodníku a cyklistické stezky nebo pásu pro in-line brusle a při použití barevných vzorů v dlažbě).

B.6. BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ

Signální pás musí začínat u přirozené nebo umělé vodící linie. Změny směru a odbočky se zřizují přednostně v pravém úhlu. V místě, kde se spojují dvě trasy signálních pásů, musí být signální pásy přerušeny v délce odpovídající jejich šířce.

VODÍCÍ PÁS PŘECHODU

- slouží k orientaci osob se zrakovým postižením při přecházení
- zřizuje se, je-li trasa přecházení delší než 8000mm, vedená v šikmém směru, nebo z oblouku o poloměru menším než 12000mm a musí navazovat na případné signální pásy na chodníku
- šířka pásu je 550mm (2 x 3 nebo 2x2 pásy)

VAROVNÝ PÁS

Varovný pás ohraničuje místo, které je pro osoby se zrakovým postižením trvale nepřístupné nebo nebezpečné (rozhraní mezi chodníkem a vozovkou v místě sníženého obrubníku, hranice vstupu na železniční přejezd nebo přechod, okraj nástupiště tramvajové zastávky s pojižděným mysem, místo se zákazem vstupu, konec části nástupiště kolejové dopravy přístupné veřejnosti, okraj zpevněné plochy na železnici, sestupný schod zapuštěný do chodníku, změnu dopravního režimu na okraji obytné a pěší zóny)

Rozměry varovného pásu:

- šířka 400mm
- musí přesahovat signální pás na obou stranách min. o 800mm
- na chodníku s šířkou menší než 2400mm, na kterém nelze vytvořit přesah na obou stranách, musí být signální pás veden na straně u přirozené vodící linie a přesah varovného pásu se pak zřizuje pouze na jedné straně
- povrch musí mít nezaměnitelnou strukturu a charakter povrchu odlišující se od okolí a musí být vnímatelný bílou holí a nášlapem
- povrch plochy do vzdálenosti min. 250mm od tohoto pásu musí být rovinný při dodržení požadavku na protiskluzné vlastnosti a musí být vůči varovnému pásu vizuálně kontrastní (od požadavku na vizuální kontrast lze ustoupit v památkových zónách a rezervacích)

HMATNÝ PÁS

Hmatný pás ohraničující místo, které na chodníku s cyklistickou stezkou nebo pásem pro in-line brusle určuje rozhraní mezi vymezeným prostorem pro chodce a cyklisty nebo in-line brusle.

VODÍCÍ LINIE S FUNKCÍ VAROVNÉHO PÁSU

Vodící linie s funkcí varovného pásu slouží na železničním nástupišti k orientaci při podélném pohybu po něm a zároveň odděluje bezpečnostní pás od ostatní plochy nástupiště. Vodící linie s funkcí varovného pásu musí mít šířku 400mm. Vizuálně kontrastní označení se provádí pouze v šířce 150mm.

Základní požadavky na komunikace pro chodce:

- min. šířka 1500mm včetně bezpečnostních odstupů (rozpor s ČSN 73 6110 Projektování místních komunikací)
- výškové rozdíly nesmí být vyšší než 20mm, jinak musí být řešeny výtahy nebo v odůvodněných případech u změn dokončených staveb zdvihacími plošinami
- podélný sklon max. 1:12 (8,33%) a příčný sklon max. 1:50 (2,0%), u mostních objektů
- v poměru max. 1:40 (2,5 %)
- úseky s podélným sklonem větším než 1:20 (5,0%) a delší než 200m - musí být zřízena odpočívadla o délce min. 1500mm se sklonem max. 1:50 (2,0%) pouze v jednom směru
- překážky na komunikacích musí být osazeny tak, aby byl zachován průchozí prostor podél přirozené vodící linie šířky min. 1500mm
- technické vybavení komunikace lze v odůvodněných případech umístit tak, že bude průchozí prostor místně zúžen až na 900mm
- nad komunikacemi pro chodce mohou být v prostoru ve výšce 250mm - 2200mm nad povrchem umístěny pouze pevné části stavby, které vystupují z obrysu stěn max. 100mm

B.6. BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ

○ u zařizovacích předmětů a technického vybavení staveb délky do 400mm lze hloubku zvýšit na 300mm
PŘEKÁŽKY NA KOMUNIKACI

- snížený obrubník s výškou menší než 80mm nad pojížděným pásem nebo s příčným sklonem menším než 1:2,5 (40,0 %) musí být opatřen varovným pásem
- na rozhraní mezi pásem pro chodce a pásem pro cyklisty nebo in-line brusle
- s výškovým rozdílem menším než 80mm musí být zřízen hmatný pás, který je součástí bezpečnostního odstupu
- výjezdy z požární stanice se vybavují varovnými pásy a akustickou signalizací pro nevidomé, popřípadě vodicím pásem přechodu
- na začátku (konci) obytné a pěší zóny se zřizuje signální a varovný pás
- vstup ze zóny na chodník označuje signální pás
- vstup ze zóny na vozovku označuje varovný pás
- v obytné a pěší zóně musí být systém přirozených nebo umělých vodicích linií
- hranice nezvýšeného autobusového, trolejbusového nebo tramvajového pásu se v obytné nebo pěší zóně označuje varovným pásem.

PŘECHODY PRO CHODCE BEZ ŘÍZENÍ SVĚTELNOU SIGNALIZACÍ A MÍSTA PRO PŘECHÁZENÍ

Všeobecné zásady:

- max. přes dva protisměrné jízdní pruhy (tzn. dvoupruhovou obousměrnou komunikaci)
- dva souběžné jízdní pruhy před křižovatkou, z nichž jeden je pro odbočování vlevo nebo vpravo se připouští
- nově navrhované komunikace – max. délka neděleného přechodu mezi jeho obrubami v ose přecházení 6500mm
- změna dokončené stavby se stávajícím přechodem – délka může být max.7000mm.

Benešov 03/2018

Ing. Tichovský Roman